

VERGETEN SLACHTOFFERS WILLEM ARNTZ HOEVE HERDACHT

Geplaatst op 5 mei 2019 [zie link https://zeistinbeeld.nl/2019/05/05/vergeten-slachtoffers-willem-arntz-hoeve-herdacht/](https://zeistinbeeld.nl/2019/05/05/vergeten-slachtoffers-willem-arntz-hoeve-herdacht/) Daar zien jullie het filmpje na 2^e foto. En mij minitoespraakje. Wel hard aan zetten.

Eerste 4 mei herdenking voor psychiatrische patiënten in Den Dolder.

Op de Willem Arntz Hoeve in Den Dolder werden zaterdagavond 1163 patiënten die de oorlog niet overleefden herdacht. Dit zijn veel meer slachtoffers dan de enkele honderden op het gedenkboardje, dat bij het, in september 2016 onthulde monument aan de bosrand van het terrein van de Willem Arntsz Hoeve, is geplaatst. Onderzoek van Cecile aan de Stegge heeft aangetoond dat veel meer slachtoffers in de Willem Arntzhoeve zijn gevallen. Zo overleden alleen al tijdens de hongerwinter 408 patiënten. Omdat het bijna zeventig jaar duurden voordat meer duidelijk werd over het lot van de mensen op de hoeve, worden zij ook wel de 'vergeten slachtoffers' genoemd.

Eerste 4 mei herdenking voor psychiatrische patiënten in Den Dolder. Vergeten slachtoffers Willem Arntz hoeve krijgen na 75 jaar eindelijk aandacht.

Hier ziet u mij fotograferen. En ziet u Mariëlle Ploumen bestuurder van Altrecht en Andreas Trauernicht Regiomanager Reinaerde bloemstuk leggen.

In 1942 nam de NSB het bestuur over en verslechterde de situatie voor de patiënten. Joodse patiënten werden gedeporteerd. Dat leidde tot protest van artsen en verplegend personeel. In 1944 namen ze massaal ontslag. De Willem Arntsz Hoeve was voor de oorlog self supporting omdat het beschikte over een eigen boerderij. Deze voorraden werden weggeven aan de Duitsers, die gelegerd waren op Vliegveld Soesterberg.

Anders dan meeste slachtoffers uit de tweede wereldoorlog kwam zij niet om door direct geweld. Veelal kwamen zij om doordat de bezetter de patiënten stelselmatig uithongerde en verbood om te stoken. De instelling was overbevolkt omdat patiënten uit geëvacueerde delen van het land naar Den Dolder werden gebracht.

Herdenking

Vorig jaar waren slechts 3 mensen op 4 mei naar het monument gekomen om de herdenking bij te wonen. Dit jaar was het animo een stuk groter. Mede omdat dit onderwerp door het onderzoek van Cecile aan de Stegge en het geplande vervolgonderzoek in de belangstelling staat.

Rond 18:00 uur verzamelden geïnteresseerden zich bij het Het Bezinningshuis, dat sinds vorig jaar op het terrein gevestigd is. Hilda en Robin Zuidam van het Bezinningshuis zijn ook de initiatiefnemers voor deze herdenking. Aan de herdenking werd deelgenomen door Mariëlle Ploumen bestuurder van Altrecht en Andreas Trauernicht Regiomanager bij Reinaerde. De gemeente Zeist werd vertegenwoordigd door de wethouders Jansen en Catsburg.

In het Bezinningshuis was een informele bijeenkomst, waarbij ruimte was om een gedicht of verhaal te delen en even stil te staan bij hen die de oorlog niet overleefden. Hierna werd in een stille stoet met een kaarsje in de hand naar het monument gelopen om daar twee minuten stil te staan bij de slachtoffers op de WA-Hoeve. Hierna sloten veel deelnemers van deze herdenking aan bij de jaarlijkse dodenherdenking in Den Dolder.

In het bezinningscentrum.

Ik lees mijn tekst voor. Dat ik de mensen bedankt voor hun aanwezigheid en eindelijk belangstelling voor deze Vergeten Slachtoffers. En heeft het Nieuwsitem van RTL op 2 mei om 19.30 uur effect gehad.

Gerrit van den Berkt ervaringsdeskundige, die ik gevraagd heb om mee te doen om mee te herdenken.

U ziet mij vooraan rechts van man met rode jas.

Eerste 4 mei herdenking voor psychiatrische patiënten in Den Dolder. Vergeten slachtoffers Willem Arntz hoeve krijgen na 75 jaar eindelijk aandacht.

Mooi dat er een bewoonster van het terrein van Altrecht aanwezig was met lichtgrijze jas. Zij geeft het voorbeeld, dat als het 1942 was dat zij het leven moest laten door verwaarlozing en verhogering.

Eerste 4 mei herdenking voor psychiatrische patiënten in Den Dolder. Vergeten slachtoffers Willem Arntz hoeve krijgen na 75 jaar eindelijk aandacht.

U ziet, het ligt goed vol. Vorig jaar alleen bloemen met 2 teksten van mij en een geplukte bloem in een fles van denk ik van een cliënt van Altrecht.

Eerste 4 mei herdenking voor psychiatrische patiënten in Den Dolder. Vergeten slachtoffers Willem Arntz hoeve krijgen na 75 jaar eindelijk aandacht.

Vervolgonderzoek Psychiatrie en gehandicaptenzorg WO II

De Stichting Vergeten Slachtoffers en NIOD (Nederlands Instituut voor Oorlogs-, holocaust- en genocide Documentatie) en hebben tijdens een symposium op 14 maart jl. het officiële startschot gegeven voor het vervolgonderzoek naar instellingen voor psychiatrische patiënten en mensen met een verstandelijke beperking in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. **Ik was er bij, bij het symposium op 14 maart. En blijft het 3 jaar volgens tot het af is.**

Het onderzoek zal de ontwikkelingen in de instellingen tijdens de bezetting systematisch in kaart brengen. De leidende vraag daarbij is wat de gevolgen waren van de bezetting voor de patiënten in de psychiatrie en de gehandicaptenzorg. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre nationaalsocialistische opvattingen over psychiatrische patiënten en mensen met een verstandelijke beperking een aanwijsbare rol hebben gespeeld in het beleid binnen de instellingen.

Het onderzoek moet volgens de Utrechtse zorgorganisaties recht doen aan de groep overleden patiënten en om duidelijkheid te kunnen bieden aan hun nabestaanden. Altrecht en Reinaerde willen leren van de gebeurtenissen bijna 75 jaar geleden.

Ik Conny Kooijman 4 mei 2019.

Ik had op 4 mei om 18.00 uur met Andreas Trauernicht regiomanager van Reinaerde af gesproken. Om tegen 18.00 uur bij het monument te zijn.

Ik was daar met Gerrit van den Berkt. Ik had Gerrit ook gevraagd. Maar even na 18.00 uur kwam de fotograaf er. Ik had tegen hem gezegd dat het hier is en dat afgesproken was met Andreas Trauernicht. Toen ging de fotograaf terug om elders op het terrein te kijken. Later zag ik 2 beveiligers fietsen. Ik vroeg aan hen over de herdenking. Toen zeiden ze dat het verzamelen was in het bezinningscentrum. Dus zij wezen mij de weg naar het bezinningscentrum. Daar was iedereen. Maar de locatie om te verzamelen bleek daar in de plaatselijke krant te staan en ik het kerkblaadje. Ik als buitenstaander, dus buiten de gemeente lees dat niet. Stond ook niet in google.

Andreas Trauernicht regiomanager van Reinaerde en Mariëlle Ploumen bestuurder van Altrecht zag ik daar. Ook mensen van het Gilde, de historische vereniging en van het kleine hofje waar ook een paar vergeten slachtoffers begraven liggen. En er waren meer mensen van Altrecht en Reinaerde. Een bewoonster van Altrecht met een verstandelijke beperking en ook een bewoonster van Dennendal van de Bloemenhof.

Ik het bezinningscentrum kregen we lekkere soep, koffie met koek.

Toen de korte toespraken voor het tentoonstellingsbord waar ook boek vergeten slachtoffers lag en de kaarsen/lampjes stonden die we mee namen in optocht naar het monument.

Mevrouw van het Gilde heeft wat verteld over de geschiedenis en dat zij rondleidingen door Den Dolder verzorgd. Persoon van het bezinningscentrum heeft wat verteld. En ik heb wat verteld.

De organisaties vertelde dat vorig jaar geen herdenking was, ook omdat het bezinningscentrum pas nieuw was.

Maar zij hebben afgesproken om deze herdenking jaarlijks te gaan doen.

Daarna gingen we met bloemstukken, bloemen en de kaarslampjes in optocht naar het monument daar hebben een paar mensen en ik kleine toespraakjes gehouden.

Ik was in het filmpje. Daar hoor je mij praten. Het is wel erg zacht. Het was bijna niet te horen. (link zie boven)

Het was heel indrukwekkend en veel belangstelling. Daar was ik erg blij mee. Met de 2 managers en een paar bewoners van het terrein van Dennendal en Altrecht.

Het monument kwam vol te liggen.

Daarna gingen we in optocht naar het algemene gemeentelijke monument in het dorp bij het houten monumentkruis.

En was er ook veel aandacht voor vergeten slachtoffers. Ik mocht met bewoonster van Dennendal met Syndroom van Down mee om krans van Vergeten Slachtoffers neer te leggen.

Mijn bedanktekst in het bezinningscentrum opgelezen:

Den Dolder, 4 mei 2019

Ik ben blij dat er vandaag bij dit monument Vergeten Slachtoffers in Den Dolder eindelijk de Vergeten Slachtoffers worden herdacht.

Ik ben ook erg blij dat er ook een aantal mensen van Altrecht zijn en de nieuwe bestuurder Mariëlle Ploumen aanwezig is. En ook Andreas Trauernicht regiomanager, waar onder deze regio Dennendal onder valt.

U heeft afgelopen donderdagavond op RTL nieuws van 19.30 uur gezien dat ik met Armand Höppener, voorzitter Stichting Vergeten Slachtoffers te zien waren. En ik denk ik mensen wakker hebben geschud. En u bent gekomen.

Wij pleitten voor jaarlijkse aandacht aan Vergeten Slachtoffers op dodenherdenking op 4 mei op deze plek. Want vorig jaar ben ik alleen bij dit monument geweest. En kon ik geen mensen van Reinaerde en Altrecht mee krijgen.

Dank u wel voor uw komst. En ik vraag aan u om dit jaarlijks te doen bij dit monument.

Wij gaan straks in stille tocht naar het gemeentelijk monument om ze daar met alle andere doden van de 2e wereldoorlog te herdenken.

Conny Kooijman, Directeur Vereniging LFB.

Tekst ter herdenking. Dit neer gelegd op briefpapier van LFB.

"We herdenken vandaag 4 mei de mensen die omgekomen zijn in de 2e wereldoorlog.

De patiënten en bewoners van de Willem Arentzhoeve in Den Dolder.

Hiermee gedenken we speciaal de mensen met een (verstandelijke) beperking die die verhongerd en verwaarloosd werden en daaraan waren overleden. En werden ook gebruikt voor medische proeven en daarna via een Euthanasieprogramma overleden en anderen werden afgevoerd naar de vernietigingskampen.

Ik herdenk speciaal de mensen met een verstandelijke beperking die hier woonden. Natuurlijk ook de patiënten van de Willem Arentshoeve.

‘We wensen dat mensen met een beperking ook in vrijheid kunnen blijven leven’.

Conny Kooijman,

directeur Vereniging LFB, belangenvereniging voor en door mensen met een verstandelijke beperking.

Links:

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/laatste-videos-nieuws/video/4697861/conny-wil-op-4-mei-ook-gehandicapt-en-psychiatrische>

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4696506/waarom-stierf-mien-31-na-75-jaar-aandacht-voor-lot-psychiatrische>

<https://www.rtlnieuws.nl/video/uitzendingen/video/4698286/rtl-nieuws-1930-uur> vanaf op 21 minuten in het nieuws. Een van de laatste items.

Van Rossem Vertelt: Willem Arntsz Hoeve, de vergeten WOII-slachtoffers.

Maarten van Rossem praat met Cecile aan de Stegge. Zij heeft samen met Marco Gietema de situatie van de patiënten onderzocht. De conclusie is te lezen in het boek "[Vergeten Slachtoffers](#)", over de geschiedenis van psychiatrische patiënten in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog.

RTV Utrecht. <https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/1911303/>

https://www.npostart.nl/eenvandaag/04-05-2019/AT_2115070 Na 10 minuten tot 18 minuten. Groot Gaffelt in Warnsveld. En Cecile aan de Stegge onderzoekster voor NIOD 3 jarig project.

<https://www.vergetenslachtoffers.nl/in-de-media> Nog meer informatie en filmpjes.

